

Sevgili İnsanlık,

Sana bir mektup yazmak tuhaf geliyor, kabul ediyorum. Mektuplar genelde bir şahsa veya belirli bir kişi grubuna yazılır. Bir bütün olarak insanlığa yazmak alışıldık değildir. Bir posta adresin bile yok ve sana pek bir şey gönderildiğini zannetmiyorum. Yine de artık yazma zamanının geldiğini düşündüm.

Açıkçası, sana tam olarak ulaşmamın mümkün olmadığını farkındayım – çünkü insanlık yalnızca şu anda hayatta olan kişilerden değil, aynı zamanda yaşamış olan herkesten ibarettir. Bu da tahminî 107 milyar kişi ediyor. Ve yine henüz doğmamış olan tüm diğerleri var – umarım daha birçokları olacak. Bu konuya daha sonra geri döneceğim, ama gelecek hakkında konuşmadan önce, geçmişe bakmak isterim.

Sevgili insanlık, çok yol kat ettik.

Başka hiçbir hayvan çevresini senin kadar kapsamlı biçimde şekillendirmedi. Her şey yaklaşık 200.000 yıl önce başladı. O sıralarda, sıcak kalmak için hayvan derilerini kullanmak veya ateşi kontrol altına almak veya mızrağı ya da ayakkabıyı icat etmek gibi parlak bir fikir için Nobel Ödülü verilmiyordu. Tüm bunlar başa çıkılmaz derecede orijinal doğal yaşam alanında hayatta kalmanı sağlamakla kalmadı, aynı zamanda onu kendi isteğine göre şekillendirmeni ve ona hükmetmeni sağladı.

İnsanoğlu her zaman o kadar güçlü değildi. Uzun süre boyunca, çevre üzerinde goriller, kelebekler veya denizanalarından daha fazla kontrolü olmayan, besin zincirinin ortasında bir yerlerde yer alan düşük değerli, sıradan bir canlı türüydün. Esas olarak bitki toplayarak, böcek yakalayıp, küçük hayvanları gizlice izleyerek ve sürekli bir korku duyduğun çok daha güçlü yırtıcı hayvanların geride bıraktığı hayvan ölümlerini yiyerek hayatta kaldın.

Ortalama şempanze topluluğunda bugün dünya üzerinde yaşayan 7 milyar insan arasında olduğundan daha fazla genetik çeşitlilik olduğunu biliyor muydun? Araştırmacılar bunun nedeninin insanoğlunun neslinin

bir dönem neredeyse yok olmak üzere olması olduğuna ve günümüzün tüm küresel nüfusunun hayatta kalan birkaç kişinin soyundan geldiğine inanıyorlar. Bu gerçek bizi mütevazı olmaya zorluyor. Gerçekte, burada olmamız tamamen bir mucize.

Fiziksel olarak, birçok hayvanla karşılaştırıldığında, insanoğlu şaşırtıcı derecede kırılgan bir varlıktır. Başka hangi hayvan çıplak, çılgık atarak ve oldukça aciz bir şekilde, ortada beliren herhangi bir yırtıcı hayvan için kolay bir av olarak dünyaya geliyor? Yeni doğan bir kuzu birkaç saat içinde yürüyebiliyor; bir insan yavrusunun kendi iki ayağı üzerinde durması ise yaklaşık bir yıl sürüyor. Diğer hayvanların belirli ortamlarda hayatta kalmalarını sağlayan özel algıları, organları ve refleksleri var, ama sen herhangi belirli bir doğal çevre için doğal olarak donanımlı değilsin. Ama bu bariz zayıflığın senin bozkırdan Kuzey Kutbuna, okyanus tabanına ve aya yayılmanı sağlayan bir güç olduğu da kanıtlandı! Bu benzersiz bir başarıdır.

Bazı insanlar dünyanın dışına çıkıp evrene yerleşmen gerektiğini bile düşünüyor. Esasen, bir gün dev bir meteor gezegene çarptığında varlığının yok olmasını önlemek için bu iyi bir fikir. Bu çok büyük bir talihsizlik olurdu. Ama dürüst olmak gerekirse, diğer dünyalara sığınmak istemen için bence henüz biraz erken. **Öncelikle, ana gezegenimizdeki bazı sorunları çözümlenmeye çalışalım.** Çünkü senin dünya üzerindeki varlığının küresel ısınma, ormanların yok olması, okyanuslardaki plastikler, iyonlaştırıcı ışınım, azalan biyolojik çeşitlilik gibi sorunlara neden olduğunun söylenmesi gerekiyor. Bunlar bir kişiyi karamsarlığa itmek için yeterlidir. Bazen öyle görünüyor ki yarardan çok zarar veriyorsun!

Sen burada hiç olmasaydın gezegenin daha iyi durumda olacağına inanan insanlarla sıklıkla karşılaşıyorum. Sevgili insanlık, umarım bunları söylediğim için bana darılmıyorsundur, ama aramızda sana güvenmeyenler, seni hor görüp aşağılayanlar veya en basitinden gezegeni bozduğunu düşündükleri için senden hoşlanmayanlar olduğunu söyleme zorunluluğunu hissediyorum. Benim onlardan biri olmadığımı söylemek istiyorum. İnsan nefretini anlamakta her zaman zorlandım, çünkü sonuçta bu kendinden nefret etmenin bir biçimi.

İnsanlığın bu güvensizliği nereden geliyor? Biraz daha araştırınca, bu durumu yaşayanların kafalarında, bana göre tamamen yanlış olan belirli bir insanlık imajı olduğunu gördüm: insanlığı romantik, güzel, ahenkli bir doğaya gerçekten ait olmayan, doğal olmayan bir canlı türü olarak görüyorlar. Bunun naif bir önyargı olduğuna inanıyorum ve bu bizim ilerlememize yardımcı olmayacaktır, en kısa sürede bundan kurtulmalıyız. Bu düşünceyi anlayabilmek için, en başından başlamamız gerekiyor.

Dünya 4,5 milyar yıldan uzun bir zaman önce meydana geldi. Önceleri, uzayda yalnız bir kayadan başka bir şey değildi, gezegenin biyosferinin oluşmaya başlaması bir milyar yıldan fazla sürdü. Bunun ardından, ilk çok hücreli bitkilerin gelişmeye başlaması yaklaşık 2 milyar yıl sürdü. Bir milyar yıl sonra ise, Kambriyum patlaması sırasında, gezegende tamamen yeni bir canlı türü ortaya çıktı: hayvanlar.

İlk hayvanlar 500 milyon yıl önce olay yerine geldi. Zaten bir milyar yıldır meydana gelen bitkilerin hayvanların ortaya çıkışı hakkında neler hissettiklerini bilemiyoruz. Bildiğiniz gibi, bitkiler huzurlu bir ortam isterler; pek fazla hareket etmezler ve besinlerini güneş ve topraktan alırlar. Şimdi, onlarla konuşmadığım için bitkilerin ne düşündüğünü bilemiyorum, ama etraflarını sarmış olan hayvanlara tahammül etmek zorunda kalmanın onlar için telaşlı ve rahatsız edici bir durum olması hiç de imkânsız bir şey değil. Hatta belki de hayvanları yalnızca temel olarak köksüz oldukları ve hayal edilemeyecek kadar hızlı yaşadıkları için değil, daha çok o günlerde tamamen yeni olan, hiç duyulmamış olan ve felaket bir şey yaptıkları için ahlak dışı görüyorlardı: bitkileri yiyorlardı.

Her şey göz önüne alındığında, hayvanların gelişi bitkiler için çok da eğlenceli olamazdı. Bununla birlikte, **evrim süreklidir** ve yalnızca bitkilerin yaşadığı bir dünya esasen iyiydi, ama aynı zamanda biraz sıkıcıydı veya en azından hayvanların da barındığı bir dünyaya göre daha az heyecan vericiydi (bitkilerin de olmadığı, yalnızca kayaların olduğu daha da sıkıcı bir dünyanın nasıl olduğunu da size tarif edeceğim).

Şimdi, insanlığın rolüne geri dönelim. **Hayvanların ortaya çıkışı bitki**

dünyasını nasıl sarstıysa, senin gelişin de beklendiği gibi soruna yol açtı. Unutma, sen henüz geldin. Hayvanlar insanların 2.000 katı daha uzun süredir varlar ve basit bitki yaşamı 7.000 kat daha uzun süredir var. Ama bunları seni mütevazılığa zorlamak için söylemiyorum, çünkü bence sen harikasın.

Esasen sen de bir hayvan türü olsan da, seninle ilgili tamamen benzersiz olan bir şey var, bu senin fiziksel insan yapınla pek ilgili değil (bu da, belirttiğim gibi, pek etkileyici değil), daha çok teknoloji kullanma konusunda doğuştan var olan eğiliminle ilgili. Diğer gayretli hayvan türleri çevrelerini dönüşüme uğratarken (kunduz inelerini ve beyaz karınca tepelerini düşün), hiçbiri bunu senin kadar radikal bir şekilde yapmıyor. “Teknoloji” sözcüğünü en geniş anlamıyla kullanıyorum: “teknoloji” derken, insan düşünce şeklinin bizi çevreleyen dünya üzerinde sahip olduğu her yolu kastediyorum – giyim, araçlar ve arabalar ama aynı zamanda yollar, şehirler, alfabe, dijital ağlar ve hatta çok uluslu şirketler ve finansal sistem.

Var oluşundan bu yana, kendini doğanın inatçı güçlerinden kurtarmak için teknolojik sistemler geliştiriyorsun. Başının üstüne seni fırtınadan koruyan bir çatı kurmakla başladı ve ölümcül hastalıkları tedavi etmek için modern ilaçlara kadar devam etti. Doğan gereği teknolojiksindir. Ama suda yüzme bilmeyen bir balık gibi, yaşamının teknolojiyle ne kadar sarılmış olduğunu ve senin için ne kadar çok şey yapmış olduğunu azımsama eğilimindesin. Örneğin, beklenen yaşam süresine bir bak. Varlığının başlangıcında, ortalama insan 30 yaşından fazla yaşamayı pek düşünemezdi. Kısmen yüksek çocuk ölüm oranlarından dolayı, üreyecek kadar hayatta kalırsan kendini şanslı kabul edebilirdin. Doğa Ananın bakış açısıyla, bu tamamen normaldir. Bahar aylarında arkasında bir düzine yavru ördek yüzen bir çift ördek görürsen, yaz sonunda geriye yalnızca iki veya şanslılarsa belki üç tane kalmasına şaşırılmamalıdır.

Teknoloji bizim bir parçamızdır, tıpkı arılar ve çiçeklerin evrim geçirerek birbirlerine bağımlı hale geldikleri gibi. Arılar bal özü topladıkça çiçeklerin polenlerini yayarak üremelerine yardımcı olurlar. İnsanoğlu da teknolojiye bağımlıdır, ve tam tersi. Teknolojinin yayılmak ve çoğalmak için bize ihtiyacı var. Ve insanlık, bu skorda ne kadar büyük bir yardımın

oldu! Teknoloji gezegenimizde artık her yerde, öyle ki dünyadaki tüm yaşamın şeklini değiştiren yeni bir çevreye, yeni bir ortama öncülük etti. Var olan biyosferin üzerinde, senin gelişinden sonra ortaya çıkan birbirini etkileyen teknolojilerden oluşan bir ekoloji olan bir teknofer gelişti. Dünyadaki yaşam üzerindeki etkisini azımsamak çok zordur ve bu etki 500 milyon yıl önce hayvanların ortaya çıkışı ile benzerdir, hatta belki daha da büyüktür.

Evrimsel bir bakış açısıyla, olağan olarak bunlar hep ticarettir. **Doğa her zaman mevcut karmaşıklık seviyelerine dayalıdır:** biyoloji kimyaya dayalıdır, bilişsellik biyolojiye dayalıdır, hesaplama bilişselliğe dayalıdır. Ama senin bakış açınla, bu olağanüstüdür. **Varlığıyla tamamen yeni bir evrimsel aşama tetikleyen başka bir canlı türü düşünemiyorum:** milyarlarca yıllık bir DNA'nın, genin ve karbon bileşiğine dayalı evrimin serbest kalışı. DNA nasıl ki RNA'dan geliştirse, senin hareketlerin de silikon çipler gibi yeni materyallerin genetik olmayan evrimine sıçramayı mümkün kıldı. Bu bilinçli bir hareket olmasa da, sonuçları hiç de az değildir. **Senin varlığın dünyanın yüzünü o kadar değiştirdi ki, etkileri bundan milyonlarca yıl sonra hâlâ görünür olacaktır.** Bunu sen yaptın, ama şimdiye dek bunun pek farkına varmamış gibisin, farkına varmadığın gibi buna yönelik net bir tutum da sergileyemedin.

Şimdi, bunun basit bir görev olmadığını biliyorum, çünkü sen, insanlık, tek bir düşünen varlık değilsin, her biri kendi düşüncelerine, ihtiyaçlarına ve isteklerine sahip olan, büyük ölçekli gezegensel bir seviyede düşünmek için biyolojik olarak hiç de donanımlı olmayan milyarlarca bireyden oluşan bir karmakarışıklık yığınınısın. Buna karşın, bana göre şu anın en acil sorunu budur. Bir kavşakta duruyorsun. Ve bu nedenle sana yazıyorum.

Gelecekle ilgili olarak, iki olası yol görüyorum, bu yollar boyunca teknolojiyle bir eş-evrimsel ilişki geliştirebilirsin: rüya yolu ve kâbus yolu. Kâbus ile başlayalım. **Her eş-evrimsel ilişki (ister arılarla çiçekler arasında isterse insanlarla teknoloji arasında olsun) parazitik hale gelme riski taşır.** Parazitik ilişkilerde, ortak yaşar ilişkilerin tersine, karşılıklılık esası yoktur. Bir sülük, bağırsak kurdu veya asalak, konakçısına hiçbir şey vermez; yalnızca alır. Teknolojinin etrafında hissettiğimiz

gerilimin bununla bir ilgisi olabilir mi? Teknolojiyi hatırlanamayacak kadar uzun bir zamandır kullanıyor olduğumuz gerçeğine rağmen, bize hizmet ettiği ve kabiliyetlerimizi genişlettiği için, insanoğlu en sonunda teknolojiye hizmet eden taraf olma, bir sonuç yerine bir araç haline gelme, teknolojinin konakçıları olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bunun bir örneği farmasötik alanında görülebilir. İlaç şüphesiz ki yaşam kurtaran bir teknolojidir, ama ilaç firmaları istatistiksel ortalamadan bir şekilde sapan herkesi bir rahatsızlığı olduğuna ve uygun ilaca ihtiyacı olduğuna ikna ederek kendi büyüme rakamlarını en yükseğe çıkarmaya çalıştıklarında, gerçekten insanlığa mı hizmet ediyorlar yoksa yalnızca sektörün ve bu sektörün hissedarlarının ihtiyaçlarını mı karşılıyorlar diye sormak zorundayız.

İnsanlığımızı kolaylaştıran teknolojilerle bizi kutulara koyan ve doğuştan gelen potansiyelimizi çalanlar arasındaki sınır tam olarak nerede?

En son ürkütücü duruma göre sen, insanlık, sonuç olarak üremek ve yayılmak için daha büyük bir teknolojik organizmanın ihtiyacı olan bir cinsel organdan başka bir şey olmayacaksın. Daha büyük yaşam formları içinde yer alan yaşam formları doğada her yerde bulunabilir: örneğin, vücutlarımızın içinde çeşitli faydalı görevler yerine getiren bağırsak florasını düşünün. Yakında teknolojik canavarın karnındaki mikroplardan başka bir şey olmayacak mıyız yoksa? Bu noktada, insanlık artık bir son değil, bir araç olacaktır. Ve bunu cazip bir durum olarak görmüyorum, çünkü ben bir insanım ve insanlık takımında oynuyorum.

Şimdi rüyaya gelelim.

Rüya şöyle: uyanıyorsun ve insan olmanın bir bitiş noktası değil, bir süreç olduğunu fark ediyorsun. Teknoloji yalnızca çevremizi değiştirmiyor, sonuç olarak bizi değiştiriyor. Gelecek olan değişiklikler daha önce hiç olmadığı kadar daha çok insan olmanı sağlayacaktır. Teknolojiyi en iyi insan niteliklerimizi büyütme ve zayıf yönlerimizde bize destek olması için kullanırsak ne olur?

Sözcükler yetersiz kaldığından, bu teknolojiyi insancıl olarak adlandırabiliriz. İnsancıl teknoloji, insan ihtiyaçlarını bir başlangıç noktası olarak alır. Bizi lüzumsuz kılmak yerine güçlü yönlerimiz

üzerinde durur. Duyularımızı köreltmek yerine genişletir. İçgüdülerimize uyum sağlamış olur; doğal hissedilir. İnsancıl teknoloji yalnızca bireylere değil, öncelikle, bir bütün olarak insanlığa hizmet eder. Ve son olarak en önemli noktalardan biri de, biz insanların kendimizle ilgili hayallerimizi gerçekleştirir.

Peki sen neyi hayal ediyorsun? Bir kuş gibi uçmayı mı? Ayda yaşamayı mı? Bir yunus gibi yüzmeyi mi? Deniz radarıyla iletişim kurmayı mı? Sevdikleriyle telepati kurmayı mı? Cinsler ve ırklar arasında eşitlik mi? Altıncı his olarak empati mi? Ailen büyüdükçe büyüyen bir ev? Daha uzun mu yaşamak istiyorsun? Belki sonsuza dek yaşayabilirsin.

Dinle, insanlık: bir zamanlar oldukça önemsiz bir canlı türüydün, ama çocukluk günlerin artık bitti. Buluşçuluğun ve yaratıcılığın için teşekkürler, kendini bozkırın çamurundan yukarı çıkardın. Dünyanın yüzünde değişime yol açan evrimsel bir katalist haline geldin. Bu süreç tamamlanmadı. Sen, üzerinden ortaya çıktığın biyosfer ile senin gelişinden sonra ortaya çıkan teknofer arasında bir dayanak noktasısın. Davranışların yalnızca kendi geleceğini değil, aynı zamanda bir bütün olarak gezegeni ve üzerinde yaşayan diğer canlı türlerini etkiler. Bu hiç de küçük bir sorumluluk değil.

Bunun için donanımlı olduğunuzu düşünmüyorsan, mağarandan hiç çıkmamalydın. Ama bu senin tarzın değil. Doğduğun günden bu yana teknolojiktin. Doğaya geri dönme isteği imkânsız olduğu kadar anlaşılır bir durum. Bilinmeyen karşısında yalnızca korkakça olmayacaktır, insanlığını da inkâr edecektir. Teknolojinin geleceğini düşünmeden insanlığın geleceğini hayal edemeyiz. İlerlemelisin – henüz varmış olsan bile. Ergenlik çağındasın, ama artık büyümenin zamanı geldi. Teknoloji insanlığın kendi portresidir. Fiziki dünyada insan marifetinin maddileştirilmesidir. Gurur duyabileceğimiz bir sanat eseri yaratalım. Teknolojiyi daha doğal bir dünya yaratmak ve yalnızca insanlık için değil, diğer tüm canlı türleri, gezegen ve nihayetinde bir bütün olarak evren için çalışan gelecek için bir yol oluşturmaya çalışalım.

Bitirirken, sana bir şey sormak istiyorum. Her birinizi (yaşayan ve henüz doğmayan, dünyada ve başka bir yerde) yaşamınızda ortaya çıkan her

teknolojik değişim için basit bir soru sormaya davet ediyorum: bu benim insanlığımı artırır mı?

Yanıt genelde siyah veya beyaz, evet veya hayır olmayacaktır. Sıklıkla, yüzde 60 evet, yüzde 40 hayır gibi bir şey olacaktır. Ve bazen diğer insanlarla aynı fikirde olmayacaksın ve bir anlaşmaya varana kadar konu hakkında tartışmak zorunda kalacaksın. Ama bu iyi bir şey.

Eęer hepimiz sürekli olarak insanlığımızı artıran teknolojiyi tercih edersek, biliyorum ki iyi olacaksın. Nasıl? Bekleyip göreceğiz.

Kimse insanoğlunun bir milyon yıl sonra nasıl olacağını, veya hatta insanoğlunun var olup olmayacağını bilmiyor, ve eğer var olacaksa, ben onları insan olarak tanıyabilecek miyim. İmplantları kabul edecek miyiz? DNA'mızın yeniden programlanmasını? Beyinlerimizin boyutunun iki katına çıkmasını? Telepatik olarak iletişim kurmayı? Kanat çıkarmayı? Bilmiyorum, bilemiyorum. Ama bir milyon yıl sonra hâlâ insanlık diye bir şeyin olacağını umuyorum. Çünkü insanlık oldukça, insanoğlu da olacaktır.

Mütevazı, kusurlu insanlığımın en derinlerinden, sana mutluluk, sevgi ve uzun, heyecan verici bir yolculuk diliyorum.

Trilyonlarca daha kişi meydana getireceğini umarak, en iyi dileklerle,

Koert van Mensvoort

Bireysel okuyucuya not: Bu mektubu okuduktan sonra, lütfen insan dostlarına ilet. Daha fazlasını yapmak istersen, kopyalayabilir, tercüme edebilir, yeniden basabilir ve dağıtabilirsin. İnsanlık hepimizden ibarettir.